

ATODIAD 1 – ADRODDIAD O GYFLWR YR AHNE

Canfyddiadau allweddol

Bioamrywiaeth

- Mae un Ardal Cadwraeth Arbennig forol (ACA) newydd wedi'i dynodi'n ffurfiol ers adroddiad 2014 (sy'n cynnwys rhannau o draethlin yr AHNE) gan arwain at gyfanswm o bedair ACA, sydd yn gorchuddio 8.3% o gyfanswm arwynebedd tir yr AHNE.
- Tydi nifer yr Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (SPAs) a Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) a'u cwmpas heb ei newid ers 2014, gyda dwy AGA a 22 SoDdGA yn gorchuddio 5.5% a 13.7% o'r AHNE yn y drefn honno.
- Mae Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol Ynys Enlli a'r Eifl (GNG) wedi'u cynnwys yn gyfan gwbl o fewn ffin yr AHNE, yn gorchuddio 0.7% o'r AHNE.
- Mae tair Ardal Adar Pwysig (IBAs) yn gorchuddio 34.1% o'r AHNE.
- Coetir llydanddail yw'r math mwyaf cyffredin o goetir yn yr AHNE (47.7%).
- Mae coedwigoedd gonifferaidd wedi gostwng yn sylweddol o 31.6% ers 2014, gan arwain at gynnydd mawr (o 270.3%) mewn ardaloedd a gategoreiddiwyd fel rhai 'wedi'u cwmpo'.

Defnydd Tir, Aer a Ansawdd y Dŵr

- Bu cynnydd o 19% yn 2012 mewn tir yn yr AHNE o dan gynhyrchiant amaethyddol ers 2008.
- Roedd gorchudd glaswelltir wedi cynyddu 21% yn 2012 ers 2008, tra bod defnydd tir ar gyfer tyfu cnydau wedi lleihau o 17%.
- Gwelodd ffermydd dofednod (154%) a moch (162%) gynnydd sylweddol yn niferoedd da byw rhwng 2008 a 2012.
- Bu cynnydd hefyd o 10% yn nifer y defaid yn yr AHNE a gostyngiad o 5% yn nifer y gwartheg rhwng 2008 a 2012. Defaid oedd y prif fath o dda byw yn yr AHNE. Roedd arddangosfa Glastir yn cwmpasu tua 6,450 ha o dir yn yr AHNE yn 2021 gyda 40% o'r rhain yn y lefel Sylfaenol a 60% yn lefel Uwch.
- Mae tir comin yn gorchuddio dros 800 ha o fewn yr AHNE ac nid oes newid ers 2012.
- Yn 2016 Pen Llŷn oedd gan y crynodiad isaf o fater gronynnol mân ar draws Cymru.
- Cafodd pob safle dŵr ar draws yr AHNE cymeradwyaeth uchel am ansawdd eu dŵr

Amgylchedd Hanesyddol

- Mae 252 o Adeiladau Rhestredig yn yr AHNE (yn dilyn cynnydd net o dri ers 2014); y mwyafrif yn Radd II.
- Nid yw nifer yr Henebion Cofrestredig wedi newid (55), gyda 67.3% o'r cyfnod cyn hanesyddol.
- Mae Plas-yn-Rhiw, sy'n adeilad rhestredig Gradd II, yn parhau i fod yr unig Barc a Gardd Gofrestredig yn yr AHNE.

- Mae naw Ardal Gadwraeth yn yr AHNE sy'n gorchuddio ardal o 245 ha.

Pobl a Cymunedau

- Cyfanswm poblogaeth yr AHNE yw 9,872 (yn ôl amcangyfrifon canol blwyddyn SYG 2019).
- Nodweddir yr AHNE gan boblogaeth sy'n heneiddio, gyda'r gyfran fwyaf o bobl 65 oed a hŷn yn rhan orllewinol yr AHNE a canran uwch o bobl 45-64 yn y rhan ddwyreiniol (yn ôl amcangyfrifon canol blwyddyn SYG 2019).
- Mae'r AHNE wedi gweld gostyngiad bach mewn lefelau amddifadedd ers 2011.

Twristiaeth a'r Economi Ymwelwyr

- Mae gwariant ymwelwyr yn yr AHNE wedi cynyddu 48% ers 2011, i £53 miliwn yn 2019.
- Mae nifer yr ymwelwyr wedi cynyddu o 8.5% (ychydig o dan 350,000).
- Ymwelwyr sy'n aros mewn llety di-wasanaeth sydd wedi gweld y cynnydd mwyaf mewn niferoedd, ac maent yn cyfrif am 41% o'r holl ymwelwyr i'r AHNE.
- Mae nifer y dyddiau twristiaid a dreulir yn yr AHNE wedi cynyddu 8.9%.
- Mae nifer cyffredinol y bobl a gyflogir yn y sector twristiaeth wedi cynyddu 14.7% ers 2011 (i gyfanswm o tua 816 o bobl).
- Bu cynnydd yn y niferoedd a gyflogir ym mhob sector (y cynnydd mwyaf yn y sector llety), ar wahân i hamdden a thrafnidiaeth a welodd ostyngiad.

Datblygiad, Llonyddwch a'r Awyr Dywyll

- Mae 34 safle o fewn yr AHNE hefo trwydded ar gyfer carafanau 'teithiol', gyda dim ond pedwar wedi cael trwydded o fewn y pum mlynedd diwethaf.
- Mae 51 o safleoedd o fewn yr AHNE hefo trwydded ar gyfer carafanau 'stateg', gyda dim ond un wedi cael trwydded o fewn yr AHNE yn ystod y pum mlynedd diwethaf.
- Mae'r prosiect Awyr Dywyll a Llygredd Golau yng Nghymru o 2021 yn dangos bod dros 90% o'r AHNE yn profi'r awyr dywyllaf yn genedlaethol, a fod bron i 99% o'r AHNE yn dod o fewn y ddau gategori tywyllaf.
- Llŷn sydd â'r awyr nos dywyllaf o unrhyw AHNE yng Nghymru a'r unig AHNE sydd â chanran uwch o'i harwynebedd o fewn y categori tywyllaf o gymharu â chyfartaledd Cymru.